

राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत
पाणी गुणवत्ता बाधित गावांना पिण्याचे शुध्द
पाणी मिळणेकरिता चंद्रपूर व जालना
जिल्ह्यात जलशुध्दीकरण संयंत्र बसविण्यास
प्रशासकीय व वित्तीय मान्यतेबाबत

महाराष्ट्र शासन

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: डब्ल्यूक्यूएम-२०१८/ प्र.क्र. १६/ पापु-१२

गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय इमारत संकुल, ७ वा मजला, लोकमान्य टिळक मार्ग, मुंबई - ४००००९
तारीख: २८ मार्च, २०१८

वाचा -

- १) शासन निर्णय क्रमांक: डब्ल्यूक्यूएम-२०१८/ प्र.क्र. ८१/ पापु-१२, दि. २८.०५.२०१८
- २) शासन निर्णय क्रमांक: डब्ल्यूक्यूएम-२०१८/ प्र.क्र. ८१/ पापु-१२, दि. २८.०५.२०१८

प्रस्तावना -

राज्यातील ग्रामीण भागामध्ये पिण्याच्या पाण्याचा स्रोतांमध्ये काही प्रमाणात क्षार मिश्रित पाणी उपलब्ध आहे. सदर क्षार मिश्रित पाण्याचे विघटन करून शुध्द पिण्याचे पाणी गावांना पुरविण्यासाठी कायमस्वरूपी जलशुध्दीकरण उपाययोजना होईपर्यंत तात्पुरत्या स्वरूपात राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत जलशुध्दीकरण संयंत्रे बसविणे, गुणवत्ताबाधित गावांमध्ये सुरक्षित स्रोत विकसित करणे आवश्यक आहे. या पार्श्वभूमीवर चंद्रपूर व जालना जिल्ह्यात काही तालुक्यात पिण्याच्या पाण्यात क्षाराचे प्रमाण मर्यादेपेक्षा जास्त असल्याने क्षार मिश्रित पाण्याचे विघटन करून शुध्द पिण्याचे पाणी गावांना उपलब्ध करण्यासाठी जलशुध्दीकरण संयंत्रे बसविण्याचे प्रस्तावित आहे.

शासन निर्णय -

राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम या केंद्र पुरस्कृत कार्यक्रमांतर्गत पाणी गुणवत्ता व संनियंत्रण (WQMS) या घटकांसाठी पूरक मागणी क्र.वाय-०२, लेखाशीर्ष-२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०१, पाणी पुरवठा १०२, ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रम (०२) जिल्हा परिषदांना योजनांतर्गत अनुदाने (०२) (२९) राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम- सहाय्यीकृत बाबी व पाणी गुणवत्ता संनियंत्रण व सर्वेक्षणासाठी अर्थसहाय्य (राज्य हिस्सा ४० टक्के), ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर) (२२१५ ९९७१) या लेखाशीर्षाखाली रु.२५,००,००,०००/- (अक्षरी रुपये पंचवीस कोटी फक्त) इतके अनुदान राज्य शासनाकडून पुरवणी मागणीन्वये प्राप्त झाले आहे. सदर रक्कम आहरित करण्यासाठी, अवर सचिव

(रोख शाखा), पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेकडे BEAMS प्रणालीवर वितरित करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमाच्या ५% Earmark Water Quality अंतर्गत रासायनिक घटकांनी बाधित वाड्या-वस्त्यांना रासायनिक घटकांपासून मुक्त व शुध्द पाणी उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने निवड करण्यात आलेल्या पाणी गुणवत्ता बाधित वाड्या-वस्त्यांमध्ये जलशुध्दीकरण संयंत्र बसविण्याचा मुख्य उद्देश पिण्याकरिता व स्वयंपाकाकरिता शुध्द पाणी उपलब्ध करणे हा आहे. चंद्रपूर व जालना जिल्ह्यात जलशुध्दीकरण संयंत्र बसविण्याची बाब ही दुसरी शाश्वत व शुध्द पाणी पुरवठा योजना होईपर्यंत, मर्यादित कालावधीकरिता करण्यात येत आहे.

३. राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांच्या ५% Earmark Water Quality अंतर्गत, चंद्रपूर व जालना जिल्ह्यात रासायनिक घटकांनी बाधीत वाड्या-वस्त्यांना रासायनिक घटकांपासून मुक्त व शुध्द पाणी उपलब्ध करून देण्याच्यादृष्टीने जलशुध्दीकरण संयंत्र खरेदीची निविदा प्रक्रिया संचालक, पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था, बेलापूर, नवी मुंबई यांचेमार्फत करण्यात येईल.

४. सदर रक्कम रु.२५,००,००,०००/- (अक्षरी रुपये पंचवीस कोटी फक्त) अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई यांच्या कार्यालयातून आहरित करण्यासाठी आहरण व संवितरण अधिकारी तथा अवर सचिव (रोखशाखा) (श्री.का.जा.धलपे), पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना व नियंत्रक अधिकारी म्हणून उपसचिव (श्री. म.भ.सावंत), पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

५. सदर रक्कम आहरण व संवितरण अधिकारी तथा अवर सचिव (रोखशाखा) (श्री.का.जा.धलपे), पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांनी अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई यांच्या कार्यालयातून आहरित करून ती पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांच्या बँक खात्यात जमा करावी व तदनंतर स्वतंत्र धनादेशान्वये सदर रक्कम पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था, बेलापूर, नवी मुंबई यांच्या बँक खात्यात जमा करावी.

६. पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था, बेलापूर, नवी मुंबई यांनी सदर रक्कम केंद्र शासनाने दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार तसेच राज्य शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांनुसार खर्च करावी.

७. जलशुध्दीकरण संयंत्र बसविण्यात यावयाच्या रासायनिक घटकांनी बाधीत वाड्या-वस्त्यांची निवड मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्या मार्फत करण्यात येईल.

अ) ज्या वाडया - वस्त्यांमध्ये दुसरा कोणताही पर्याय उपलब्ध नसेल आणि पारंपारीक स्रोतांचे पुनरुज्जीवन करणे शक्य नसेल, दुसरा शुध्द पिण्याचे पाणी उपलब्ध असलेला पर्यायी स्रोत उपलब्ध नसेल अशा वाडया - वस्त्यांना प्राधान्य देण्यात यावे.

ब) वाडया वस्त्यांमधील सार्वजनिक पिण्याच्या पाण्याचे सर्व स्रोत रासायनिक घटकांनी बाधीत आहेत व इतर कोणतेही दुसरी उपाययोजना घेता येणार नाही किंवा घेतली गेली नाही (जसे नळ पाणी पुरवठा योजना / प्रादेशिक नळ पाणी पुरवठा योजना) अशा ठिकाणी जल शुध्दीकरण संयंत्र बसविण्यात येणार आहेत.

८. उपरोक्त कामासाठी निविदा मागवितांना संचालक, पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था (WSSO) खाली दिलेल्या सूचनांची प्रामुख्याने अंमलबजावणी करावी.

अ) पाणी गुणवत्तेने बाधीत असलेल्या गावांना पिण्याचे शुध्द पाणी मिळणेकरिता तात्पुरती उपाययोजना म्हणून पाणी शुध्दीकरण यंत्रणा बसविण्यासाठी येणारा खर्च केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमाच्या सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षाच्या राज्य हिस्स्यांमधील पाणी गुणवत्ता व संनियंत्रण (WQMS) या घटकांसाठी पूरक मागणीद्वारे प्राप्त तरतुदीतून करण्यात येईल.

ब) पहिल्या टप्प्यात रासायनिक घटकांनी बाधीत अंदाजे चंद्रपूर व जालना जिल्ह्यात अनुक्रमे ८० वाडया-वस्त्यांमध्ये जल शुध्दीकरण संयंत्र बसविण्यात येतील.

क) जल शुध्दीकरण यंत्र पुरविणाऱ्या संस्था/यंत्रणेने १० वर्षांच्या देखभाल दुरुस्तीचा खर्च करावयाचा आहे या बाबीचा निविदा मागविताना उल्लेख करण्यात यावा.

ड) स्थानिक जनतेला परवडेल अशा कमीत कमी दराने पिण्याच्या शुध्द पाण्याचा पुरवठा होण्यासाठी, तसेच तेथील नैसर्गिक, भौगोलिक परिस्थिती, लोकसंख्या यांना विचारात घेऊन योग्य त्या जलशुध्दीकरण संयंत्राची निवड करण्यात यावी. अशा ठिकाणी जलशुध्दीकरण संयंत्र बसवितांना त्यांची क्षमता परिस्थितीनुरूप ५०० ते १००० LPH इतकी असावी.

९. राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत चंद्रपूर व जालना जिल्ह्यात जलशुध्दीकरण संयंत्रे बसविणे यावर होणारा खर्च पूरक मागणी क्र.वाय-०२, लेखाशीर्ष-२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०१, पाणी पुरवठा १०२, ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रम (०२) जिल्हा परिषदांना योजनांतर्गत अनुदाने (०२) (२९) राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम- सहाय्यीकृत बाबी व पाणी गुणवत्ता सनियंत्रण व सर्वेक्षणासाठी अर्थसहाय्य (राज्य हिस्सा ४० टक्के), ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर) (२२१५ ९९७१) या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व तो सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षासाठी मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

१०. सदर शासन निर्णय वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक अर्थसं- २०१७/ प्र.क्र.४५/ अर्थ-३ दिनांक ३०/०६/२०१७ नुसार प्रशासकीय विभागास प्रदान केलेल्या प्राधिकारानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे. सदर प्रकरणी वित्त विभाग परिपत्रक दि. १८/०४/२०१७ मधील अनुक्रमांक ७ ते १८ येथील अटींची तसेच सदर परिपत्रकासोबतच्या परिशिष्टातील अनुक्रमांक १ ते ८ येथील बाबींची पूर्तता होत असल्याचे व परिशिष्टातील अनुक्रमांक ८ मधील तपासणी सुचीतील १ ते ८ अटी व शर्तींची पूर्तता होत असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८०३२८१२०१५७९६२८ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

रुचेश जयवंशी
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

- १) मा.मंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- २) मा.राज्यमंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) अपर मुख्य सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- ५) महालेखापाल, महाराष्ट्र -१ मुंबई (लेखा परीक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता)
- ६) महालेखापाल, महाराष्ट्र -२ नागपूर (लेखा परीक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता)
- ७) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, चंद्रपूर/जालना
- ८) अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
- ९) संचालक लेखा व कोषागारे, मुंबई
- १०) मुख्य लेखा परीक्षक स्थानिक निधी लेखा, मुंबई/नागपूर
- ११) संचालक, पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था, बेलापूर, नवी मुंबई
- १२) संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे

- १३) उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, चंद्रपुर/जालना
- १४) जिल्हा कोषागार अधिकारी, जिल्हा परिषद , चंद्रपुर/जालना
- १५) मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद , चंद्रपुर/जालना
- १६) कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद, चंद्रपूर/जालना
- १७) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, चंद्रपूर /जालना.
- १८) आहरण व संवितरण अधिकारी तथा अवर सचिव (रोखशाखा), पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १९) उपसचिव तथा प्रकल्प संचालक (कार्या.पापु-१२)यांचे स्वीय सहायक, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २०) पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागातील कार्यासने क्र.पापु-०४ व पापु-२०
- २१) निवड नस्ती कार्या.पापु-१२